

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Nov kažipot na poti slovanstva

(Misli ob sklepu ljubljanskega kongresa.)

Bodočnost nam je sicer zakrita, toda na podlagi nepričakovane uspeha kongresa katoliške slovanke mladine v Ljubljani ni mogoče dvomiti o tem, da je na tem kongresu pis Duha svetega v knjigi slovanke zgodovine preobrnil list na popolnoma novo stran. Po vitalnem principu se z matematično nujnostjo približujejo vedno bolj jasni in neizbrisljivi obrisi novega, srečnejšega in bolj vzajemno prijateljskega razvoja slovanov narodov in držav. Ljubljanski kongres slovanke katoliške mladine pomeni ne samo nujno dopolnilo in podprtje pomena znanih velehradskih kongresov za cerkveno zedinjenje ter ljubljanskega in prškega mednarodnega kongresa za vzhodno bogoslovje, ampak tudi nadaljevanje in posledice lanskega cirilmetodijskega sestanka na Sv. Joštu.

Sestanek na Sv. Joštu je točno začrtal ideologijo in program katoliške slovanke inteligence. Kakor na Sv. Joštu se je tudi na sedanjem slovanke kongresu uveljavila metoda vitalnosti. Zato se niso zbrale mase, ampak njeni vodilni zastopniki. Mase ovirajo trezno in objektivno raziskovanje in razmišljanje. Samo elita, ki se more povzpeli na filozofsko-zgodovinsko in visoko etično stališče, more na podlagi objektivnega raziskovanja preteklosti in sedanjosti pokazati vodilne in odločilne ideje ter določiti za bodočnost tak izpeljiv program, kakor ga v resnici zahteva ves dosedanj razvoj in geografski položaj. Šele na tej trdni podlagi se dajo oceniti vse verske, narodne, kulturne, gospodarske in politične vrednote; edino na tem temelju je mogoče pravilno premeriti in pretehtati vse delujoče in speče sile, jih najbolj smoteno urediti in zaposliti v vsestranski narodni in državni napredek. Ko si je tako elita popolnoma svestna, kaj hoče in ve, da je njen program izpolnjen, potem po vitalnem principu pridobiva za te nove ideje in za njihovo uresničitev tudi ljudsko množico.

Zdelo se je skoraj nemogoče, da bi kongres potekel brez vseh sporov in incidentov. Saj so spori med brati vedno ostrejši ko med drugimi ljudmi. Slovanke bratske narode pa še neredko podpihuje v medsebojni mržnji tujci. Zato je skoraj čudež, da je med predstavitelji vseh narodov vladal pravi duh krščanske ljubezni. Težko je najti v dosedanj zgodovini slovanov stikov tako svetlih primerov odločne volje in razpoloženja živeti vnaprej v miru in slogi, kakor jih je nudil ljubljanski kongres. Marsikaj se da in treba v slovanem svetu urediti z zakoni in s silo. Toda pravo ljubezen in bratstvo med slovanami narodi in državami, ki ni odvisna od volitev, političnega kurza in zakonov, ampak je trajna in v bistvu nezlomljiva, je mogoče ustvarjati samo na takih temeljih, kakor je na njih stonel ljubljanski kongres.

Vodilne osebnosti katoliške inteligence slovanov narodov so se zavedle izredne nevarnosti boljševizma za slovanov svet. To izredno nevarnost je izredno bistroumno poudaril prelat dr. Grivec. Slovan namreč niso bili tako srečni, da bi si mogli pridobiti mnogo skušenj v državnem življenju, kakor veliki zapadni narodi. Zaradi tega so nove državopravne teorije Slovanom mnogo nevarnejše, ko n. pr. Francozom ali Angležem. Došim zapadne države tudi najbolj prevratne teorije prenesejo brez večjih pomembnih sprememb v svojem državnem življenju, jim pa Slovan takoj verujejo in jih začnejo uveljavljati v življenju. Voditelji boljševizma se tega zavedajo in zato posvečajo tako pozornost ravno slovanom narodom. Sedanj dalekovidni papež se zaveda, kakšna nevarnost preti od boljševizma slovanstvu in od tod vsemu krščanskemu svetu. Zato venomer moli in dela za ruski narod in opozarja katoličane, naj uveljavljajo socialno pravičnost, da tako boljševizem kot filozofski sistem izgubi privlačno silo na Slovane. Ker boljševizem razpne svoje mreže najbolj ravno med akademsko mladino, je bilo tem značilnejše, da je s molitvijo za nesrečne preganjane kristjane in s sveto mašo po vzhodnoslovanem obredu, ki jo je daroval škof dr. Njarač, ter s posebno resolucijo obsodila katoliška slovanke mladina ta boljševizem.

Se bolj močno pa je vplivala na prijateljsko razmerje pozitivna in tvorna cirilmetodijska ideja. Mladina noče delati kakšnih unič po starem primeru, mladina obsoja prozelitizem v slovanov pokrajinah. Katoliška slovanke mladina ne ustvarja tudi nekatere katoliške fronte. Katoliška mladina samo hoče, da se katoliški Slovan boljševizem v katoliški Cerkvi! Slovan se zavedajo, da so potrebni Cerkvi in Cerkve njim. Katoliška Cerkve v srednjem veku, ko je ostajala še pretežno v mejah meščanskega in fevdalnega sloja germanske in romanske rase, še ni bila zadosti občestvena. Katoliški Slovan hočejo vneto delati v katoliški akciji in se uveljaviti v Cerkvi, da postane čim bolj občina v ekstenzivnem in v kulturno in etično-vsebinskem pomenu. Zato hoče s študijem in z osebnimi stiki odbiti ostrine med Slovan, dvigati kulturno višino in potem dati mističnemu telesu Kristusovemu, katoliški Cerkvi, novih slovanov sokov, ki bodo poživali ves organizem, a tudi slovanke dele. Takrat pač tudi ne bo več daleč čas cerkvenega zedinjenja, ki bi izredno potenceiral silo slovanstva.

Idejna stran kongresa kaže v referatih gg. prelat dr. Grivca, urednika Fr. Terseglava, češkega prof. dr. Macourke in našega dr. Stelca izredno poglobljeno ideologijo slovanke vzajemnosti. Četudi so se referati vršili v materinskih jezikih referentov, vendar so vsi udeleženci razumeli skoraj vsako besedo, ker so bile misli tako globoke in za večino tako nove, da so se duše združevale in prelivalo druga v druga. Pokazalo se je, da na tem polju tudi majhna slovanke veja slo-

Vprašanje stabilizacije dinarja

Razveseljiva izvajanja ženevske „Pax“ - Zdravo stanje našega gospodarstva

Geneve, 26. julija. pp. Tukajšnji zelo pomembni in zelo uvaževani tednik »Pax« prinaša posamezne detajle o stabilizaciji dinarja, ki jo namerava izvesti jugoslovanska vlada. List piše, da bi bila kraljevina Jugoslavija že davno stabilizirala svojo valuto, ako bi ne oviralo te želje vprašanje medvojnih in predvojnih dolgov. »Sprva« tako piše »Pax«, »je bilo mnenje v Belgradu, da stabilizacija brez zunanjega posojila ni mogoča. Danes izgleda, da bo mogoče to izvesti brez zunanje pomoči in izključno z narodnimi sredstvi. V to svrhu zadostuje, da jugoslovanska vlada razpolaga z zadostno množino zlata, da bo mogla po potrebi pokriti vsa zunanja plačila.« List se nadalje peča z analizo zlate rezerve v Jugoslaviji. »Narodna banka razpolaga z zlatom rezervno v višini 1 milijarde 100 milijonov papirnatih dinarjev, ali v zlatih dinarjih 96.700.000 in v srebrnih 17.000.000 Din. Nadalje poseduje Narodna banka v blagajni tudi še 1 milijardo 800 milijonov tujih zlatih deviz. Vsega skupaj torej ima Narodna banka v blagajni skoroda 3 milijarde Din.

Iz tega bi sledilo, da bi pretela nevarnost de-

valorizacije dinarja šele, ko bi Narodna banka popolnoma izčrpala svojo zlato zalogo.«

Papirnatega denarja je po poročilu »Pax« v Jugoslaviji v vrednosti od 5 milijard 200 milijonov do 5 milijard 300 milijonov dinarjev. Kritje znaša torej 55%. Nadpolovično kritje papirnatega denarja z zlato rezervno se smatra v finančnih krogih za zelo solidno, če pomislimo, da so emisijske banke pred vojno smatrale 33 odstotno zlato kritje za zadostno, in če češkoslovaški zakon določa 25 odstotno kritje za zadovoljivo. Kraljevina Jugoslavija razpolaga torej s popolnoma zadostnim zlatim kritjem in s tega stališča ni nobene ovire za stabilizacijo dinarja.

Leta 1928. se je prvič govorilo v finančnih krogih o stabilizaciji dinarja. Takrat je zlata rezerva znašala samo 800 milijonov dinarjev. Zato tudi so se takratne vlade zavzemale za inozemsko posojilo v višini 4 milijonov funtov, ki bi zlato rezervno zaneslo na 1 milijardo 800 milijonov dinarjev. Tega posojila danes ni treba, ker je Narodna ban-

ka s svojo previdno politiko znala sama zvišati svoje zlato na zadostno višino. Položaj je danes tako ugoden, da bi samo večkratna zaporedna slaba letina, ki bi povzročila slabšo Irgovsko bilanco, utegnila škodljivo vplivati na stanje dinarja. V tem slučaju pa, če bi bilo potrebno, in to šele po letih, bo Jugoslavija lahko dobila posojilo, ki bo stanje dinarja ščitilo.

List torej smatra, da je sedanj trenutek zelo ugoden za Jugoslavijo, da pogumno stabilizira svojo valuto. Sicer bi bilo še potrebno, da se likvidira dolg, ki ga ima država pri Narodni banki. Ta dolg znaša danes 4 milijarde dinarjev. Ali to ni nobena zapreka, ker bi se ta dolg lahko zbrisal s počasno amortizacijo, recimo s tem, da država odstopi od svojega deleža na dobiček Narodne banke.

Kurz, na katerega bi se naj dinar stabiliziral, naj bi bil sedanj borzni kurz, ki odgovarja zdravemu stanju jugoslovanskega gospodarstva.

Marko Trifković umrl

Belgrad, 26. jul. Nocoj je umrl bivši ministrski predsednik, večkratni minister in predsednik narodne skupščine ter vodilni politik bivše narodno-radikalne stranke Marko Trifković.

Pokojni je bil rojen 6. septembra 1864 v Belgradu, se posvetil pravnemu študiju doma in v inozemstvu, bil sodnik ter se že zgodaj posvetil politiki. Za narodnega poslanca je bil prvič izvoljen leta 1906, kar je ostal nepretrgoma do 6. januarja 1929, ko je parlamentarizem prenehal.

V vlado je prvič stopil istega leta, ko je postal poslanec. L. 1912 mu je bilo poverjeno predsedstvo vlade. Po povratku v novo jugoslovansko domovino l. 1918 je bil notranji minister v vladi Nikole Pašića; nato je še štirikrat imel ministrske resore, zadnji Narodni skupščini pa je bil predsednik.

Marko Trifković je bil obče čislán, kencilijant in zelo prevdaren politik, uvaževan v vseh strankah. Nikoli Pašiću pa intimen in veren drug. Slava njegovemu spominu!

Trboveljski problem pred vlado

Belgrad, 26. jul. z. Vprašanje nadaljevanja dela v trboveljskih rudnikih je prišlo v poslednji fazo. Velik del delavcev iz teh rudnikov je zapustil delo in si poiskal stalne zaposlitve v rudnikih južne Srbije, zlasti v Trenčju, v Kosovski Mitrovici. Beda rudarskih delavcev v trboveljskih rudnikih je zelo velika. Niti ankele, ki so se vodile, niti državne podpore niso nič izdale proti nevarnosti redukcije dela v trboveljskih rudnikih. Zato se bodo v prihodnjih dneh v ministrstvu za šume in rude skupno z zastopniki ministrstva za promet in ministrstva za finance to vprašanje podrobno proučili in uredili.

Za progo Kočevje — Vrbovsko

Belgrad, 26. jul. z. Prometni minister Lazar Radičević je pričel razmolniti vprašanje zveze Slovenije z morjem z zgraditvijo proge Kočevje-Vrbovsko. Minister je pripravljen pričeti z gradnjo te proge. Zaradi tega je imenoval strokovno komisijo, ki ima nalogo, da v najkrajšem času izdela program za izvedbo tega načrta. Nato bi se imela zagotoviti finančna stran te proge, ki je velikega pomena, ne samo za Slovence in njih izvoz, marveč za splošen napredek vseh krajev.

Elektrifikacija države

Belgrad, 26. jul. z. V ministrstvu za finance in trgovino se proučuje vprašanje elektrifikacije države, in sicer po predlogih domačih in tujih podjetij in samoupravnih teles. Ko bo strokovna komisija to vprašanje podrobno proučila, bosta ministrstvu izdali rešitev, ki se bo poslala gospodarsko-finančnemu odboru v odobritev. Zelo je verjetno, da bodo elektrifikacijo izvajala predvsem domača podjetja, šele potem tuji konzorciji in tvrdke.

vanstva lahko izredno mnogo pomeni. Saj je bil g. prelat Grivec ne samo duša in regulativ kongresa, ampak tudi neomajna obče priznana avtoriteta, ki se ji je radevoljno na prvi migljaj vse uklonilo. Tako bodo Slovan lahko tudi v obliki katoliški Cerkvi zaigrali važno vlogo in ji dali še mnogo izrazitejši pečat občestvenosti, pri tem pa rešili sebe, svoje države in slovanov Vzhod, če bodo za nje merodajne smernice ljubljanskega kongresa.

Resolucije slov. kat. mladine proti boljševizmu brezboštvu

Ljubljana, 26. jul. Med drugimi resolucijami (ki jih zaradi obširne pomanjkanja prostora objavimo prihodnjič) je II. kongres Slovanke katoliške akademke mladine sprejel tudi tole: Slovanke katoliška akademka mladina, zbrana na kongresu v Ljubljani v dnevih od 23. do 27. julija 1930, izraža po svojih delegatih zastopnikov Čehov, Hrvatov, Poljakov, Rusov, Slovanov, Slovanov in Ukrajincev tople simpatije za ves slovanov svet, predvsem pa za veliki ruski narod in vse krščanske narode v SSRS. Hudo obžalujemo, da brezverski kurz boljševizma preračunjeno uničuje moralne vrednote ruskih narodov, s čemer ne pripravljamo samo propada SSRS, ampak vsega sveta.

Odkrilosrčno sočustvujemo z našimi brati v SSRS, ki so pokazali v groznih protiverskih akcijah sedanje boljševiške vlade toliko junštva v obrambi vere in krščanske pravosti. Občudujemo njihov heroizem. Molimo zanje, molimo za njihovo čim skorajšnje osvobojenje izpod jarma in terorja aleističnih in neslovanovskih uzoratorijev. Verujemo v osvobojenje Rusije izpod sovjetskega iga, in prosimo Boga, da bi s svojo milostjo omogočil, da bi se vsi slovanovski narodi sešli na skupnem temelju vere in kulture, katero sta prinesla vsem Slovanom velika apostola Kiriloslusove vere, sveta brata Kiril in Metod.

Na mestih nesreče v južni Italiji

Dozdaj okoli 2900 mrtvih in okoli 4500 ranjenih. — Reševalna in restavracijska dela vlade. — Počasi se vrača red.

Milan, 26. jul. as. V Lacedoniji so danes izpod razvalin rešili štiriletnega otroka, ki je klical na pomoč. Pod razvalinami so še trije otroci.

Zadnje oficijelno poročilo iz potresnega ozemlja javlja, da je število mrtvih dosedaj naraslo na 2949 oseb in da bo do sedaj ugotovljeno število ranjenih 4551 najbrže še naraslo, posebno, ker z podeželskih vasi še ni natančnih poročil in se število mrtvih popolnoma točno še ni moglo dognati. Vrhu tega je še upoštevati, da je mnogo rodbin zasutih, mnogo pa jih je tudi v blaznem strahu pobegnilo, kar zelo ovira poizvedovanje. Tudi hiš je mnogo več poškodovanih, kakor se je prvotno mislilo. Minister za javna dela javlja dalje, da je tudi Akvilonija popolnoma podrt. Ministrstvo hoče vse potrebno ukreniti, da se čimprej začne popravljati dela, da bodo pred zimo izvršili vsaj nekoliko zasilnih stanovanj.

Rim, 26. jul. AA. Včeraj ob 15.25 je prispel z vlakom v Rocchetto San Antonio italijanski kralj, ki je obiskal po potresu prizadete kraje. V Rocchetto San Antonio se nahaja tudi minister javnih del Grollanza in državni podtajnik v ministrstvu javnih del Leoni, ki sta tjakaj prispela že takoj prvi dan potresa in nadzirata vsa reševalna dela in podeljevanje prve pomoči. Z italijanskim kraljem je prispel tudi minister dvora Pascalin in kraljev adjutant. Kralj je v Rocchetto San Antonio dopotoval z dvornim vlakom, od tam pa je z avtomobilom obiskal prizadete mesti Lacedonijo in Akvilonijo.

Milan, 26. jul. as. Minister za javna dela

Crollanza je poročal kralju na obisku potresnega ozemlja, da namerava vlada porušene kraje nanovo zgraditi tako, da se bodo zidale samo enonadstropne male hiše iz železnega betona in umetnega kamna, da bodo varne pred potresom. V Akviloniji so predstavili kralju žensko, ki so jo rešili izpod razvalin po dveh dnevih. V Melfiju so pri razkopavanju našli tri osebe žive v neki veži, ki se ni podrla. Po naročilu papeža potuje po ozemlju msgr. Ciapetta, ki je tehnični nadzornik za cerkvena dela v južni Italiji, da v imenu papeža nudi prvo pomoč in tolažbo.

Rim, 26. jul. AA. Predsednik vlade Mussolini sprejema pošiljke iz vseh strani Italije, posebno od finančnikov in trgovcev ter italijanskih mest za podpore porušeni krajem. Fašistična stranka je darovala pol milijona lir. Italijanska vlada sprejema še vedno brzotjavke sožalja od suverenov in drugih vlad. Predsednik vlad izražajo iskreno sožalje.

Rim, 26. jul. AA. V krajih, ki jih je opustošil potres, se po malem zaradi organizirane pomoči vrača red. V Napolju so izpraznili nekaj hiš, ki se utegnejo vsak čas podreti. V okolici porušenega Avellina grade barake za 60.000 oseb, ki so brez strehe. V mesto Malfi se počasi spet vrača življenje. Mnogo hiš, ki so ostale cele in jih potres ni poškodoval, je polno ranjencev, ki jih še niso mogli dalje odpredati.

Rim, 26. jul. AA. Zaradi potresne katastrofe je sklicana seja italijanskega ministrskega sveta za torek 29. julija ob 10 dopoldne.

Sovjetska Unija je vseskozi miroljubna

Moskva, 26. jul. as. Pri čajaniki se je predstavil Litvinov zastopnikom inozemskih listov kot novi zunanji minister in jim podal eks-pozé o ruski zunanji politiki. Izjavil je, da njegovo imenovanje ne pomeni nobene spremembe kurza, ker že faktično vodi zunanji komisarjat dve leti in razen tega sprememba vodilnih uradnikov na načelno linijo diktature proletarijata nima nobenega vpliva. Naglašal je posebno miroljubne cilje sovjetske politike, ki navzlic rastočim šovinističnim in agresivnim od-

redbam v sosednih državah vzdržuje dobre sosedne odnose. Poskušajo se najti sredstva mirnega skupnega življenja med kapitalističnim in delavskim režimom. Simpatije Rusije pripadajo onim narodom, ki morajo po krivici nositi vojna bremena. Toda tudi z drugimi državami se skušajo doseči dobri odnosi. Sovjetska unija rada podpira vse korake, ki bi zagotovili mir, neusmiljeno pa se obrača proti svetohlinski maski pacifiistične frazeologije, ki nima z mirom nobenega opravka.

Plebiscitni dar Koroški

Celovec, 26. jul. p. Snoči se je vršila seja deželnega odbora, na kateri se je razpravljalo o razdelitvi 3 milij. šillingov, ki jih je avstrijski parlament daroval Koroški ob jubileju 10 letnice plebiscita. Sklenilo se je, da se ta vsota porabi pre-

težno v bivšem plebiscitnem področju in sicer 1 milj. šil. za poplave cest, 1 milj. za kratkoročna kmet. posojila, 100.000 šil. za posojila za gradnjo vodovodov, 400.000 šil. za podporo malim obrtnikom in za gradnjo vaških električnih central, pol milj. za gradnjo šol.

Poljska pred važno politično alternativo

Zunanji položaj terja ali vojaško diktaturo ali najožje zblizanje z Malo antanto

Varšava, 26. jul. (od našega dopisnika). Poljska zopet stopa v ospredje evropske zunanje politike. Izpraznitev Porenja je povzročila v celi Poljski upravičen nemir, ker se je v nemških krogih ta korak smatral za dovoljenje, da sedaj smejo naskakovati vzhodne meje. Francosko svobodni selstvo je celo začelo sistematično kampanjo za revizijo nemško-poljskih mej, češ, francosko-nemško prijateljstvo je takih žrtev vredno. Ista negotovost vlada v Varšavi v pogledu rusko-nemških odnosov. Včeraj sta se novi ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov in nemški zunanji minister Curtius preko glave Poljske obpravala z najlepšimi častitkami. Tako čestilo Poljaki na eni strani, da se jim zaslonba pri Francozih nekoliko daje in da se krog neprijateljev okrog njenih mej vedno bolj zožuje. Poljska bo morala seči h krepki protiofenzivi na diplomatskem polju.

Delati prognoze v Varšavi je težko. Razumarskega Pilsudskega morda nikdo prav ne ve, kaj hoče Poljska in kam naj se obrne, a vsi, politiki, mož kavarne in oni s ceste, bi radi vse dobro vedeli in poznali. Napraviti si jasno mnenje torej ni lahko. Poljak je kljub njegovi želji, da bi se ga imelo za polnokrvnega človeka iz zapada, vendar Slovani in kot tak podvržen trenutnim čustvenim inspiracijam. V sedanjem položaju Poljske je torej kak nepredviden diplomatski ali politični nastop zelo mogoč. Mogoče je pa tudi da Poljska svojo dosedanje politiko podvrže izpraševanju ve-

sti in jo usmeri na podlagi izkušenj na drugo pot.

Med nepredvidene pojave bi recimo spadala možnost najostreje vojaške diktature. Govorice o neki tajni organizaciji višjih oficirjev, ki naj bi se imenovala »Zveza Belega Orla« in katero vodi general Rydz Smigly, se slišijo vsak dan v Varšavi. Zvezi Belega Orla se podtikava celo načrti, da pozove na poljski prestol kakšnega francoskega ali ukrajinskega princea (Sapieho?), ki naj bi vladal Poljski z »demokratsko diktaturo«. Najbrže so to le izrodki bujne fantazije, a karakteristično za položaj je dejstvo, da jih javno mnenje sprejema in o njih debatira. General Rydz Smigly je bil svoje dni vojaški poveljnik Vilne in je sedaj generalni inšpektor poljske armade ter brez dvoma najintimnejši sotrudenik maršala Pilsudskega in najjača roka v poljski generaliteti.

Ni pa tudi izključeno, da se v zunanjem ministru uveljavi stranka, ki je že od zdavnaj zagovarjala bližje stike z Malo Antanto. Poljska republika, katero bi bila svoje dni Mala Antanta rada sprejela v svojo sredo, se je držala rezervirano, ne vemo iz kakih vzrokov, naprav politični grupi srednjeevropskih držav, ki so kakor ona, morale skrbeti za varnost svojih mej. Danes ko se v poljski politiki pojavlja zopet zagonska alternativa, da je »Bog zelo visoko in Francija zelo daleč«, se bo Poljska morebiti sprijaznila z mislijo bolj intenzivnega sodelovanja z državami, ki so slovanske in ki so pokazale, da imajo energijo bra-

niti mirovne pogodbe. Spletkarje avstrijskega kanclerja v Budimpešti in čisto odkrita zahteva italomadžarskega bloka, da se revidirajo meje, so gotovo odprle poljskim politikom oči, da ta družba ni zanje.

Tendence, ki bi potrdile ta preokret v smislu zblizanja z Malo Antanto, so neovrgljive. Tukajšnje časopise, ki je vse prejšnje konference Male Antante prezirljivo prešle s par sarkastičnimi opazkami, je beležilo pogovore v Strbskem Plesu z veliko marljivostjo. Nadalje predlog poljske vlade, da se ustvari agrarni blok, ki bi segal od baltskega do jadranskega in egejskega morja, ima svoje politično ozadje. Pred par leti bi ta predlog ne bil mogoč. V tukajšnjih jugoslovanskih krogih so ga pozdravili z velikim zadovoljstvom tembolj, ker se čuti, da bi sodelovanje poljskega naroda v Mali Antanti ojačilo vpliv gotovih načel na političen in gospodarski program ene najvažnejših državnih grup v Evropi.

Javiti moram, da napetost proti Litavcem pada. V Kovnu je pred dvema dnevi bivši zunanji minister dr. Grinius izrazil željo, naj se vprašanje Vilne likvidira, ker nima smisla, da bi Litva in Poljska radi tega vprašanja ostali vedno pod orojem. Ista želja se je slišala šestkrat tudi v Varšavi. Morda bodo zunanje politični dogodki prišli državnikom na pomoč, da nastopi Poljska nova pota, ki bodo samo v dobrobit miru in katoliškemu kulturnemu zamislu krščanskega bratstva narodov.

II. kongres slov. katoliške mladine

(Glej tudi 5. stran.)

Poklonitev delegacij na Krehovem grobu

Med dopoldanskim zborovanjem kongresa se je ob 11 odpeljala deputacija predsedništva kongresa predsednik dr. Stele in podpredsednika Poljak Krusinski ter Slovaki Klinowski na pokopališče sv. Križa, kjer so položili na grob velikega Slovana dr. Evangelista Kreka krasno palmo s cvetjem.

Poklonitev nadškolu dr. A. B. Jegliču in školu dr. G. Rožmanu

Ista deputacija se je nato poklonila slovenskemu vladiki nadškolu dr. Antonu Bon. Jegliču in školu koadjutorju dr. Gregorju Rožmanu.

Nato se je odpeljala deputacija še v poklonitev k rektorju ljubljanske univerze g. dr. Serku.

Popoldansko zborovanje

Popoldne se je vršil razgovor o organizacijah. V imenu sekretarijata katoliških slovanskih organizacij akademikov je poročal predsednik Krusinski. Očrtal je delo v preteklem letu, ki ga je izvršil sekretariat. Bili so v kontaktu z vsemi slovanskimi organizacijami katoliške akademske mladine po vseh slovanskih državah. Držali so tudi stike z ameriškim slov. akad. društvom. Sekretariat je skrbel za individualne stike vseh slovanskih društev. Glavna naloga, ki si jo je postavil, je bila, da se gmočno pomaga pravoslavim ruskim bratom, ki žive v emigraciji. Sekretariat je delal na tem, da se slovanski akademiki med seboj čim bolj spoznajo s tem, da je propagiral, da studirajo namesto na svojih domačih vseučiliščih na drugih, s čimer se ustvarja kader slovanske inteligence, ki bo dobila poznan prilike in težnje vseh slovanskih narodov.

Ob koncu se je zahvalil Slovincem, ki so tako mogočno pripravili kongres, nadalje prav posebno prelato dr. Griven, duši vse cilimethodijske ideje in bratom Slovakom za njih zborovanje v Ružbergu.

V imenu Slovaške dijaške zveze se je zahvalil predsednik Klinowski bratom Poljakom in Slovincem za njih pozornost in delavnost.

V imenu Poljakov se je zahvalil predsednik poljskega tiska in poljsko-jugoslovanske lige dr. Kneblowski, ki se je zahvalil za lep sprejem in slovensko gostoljubnost. Slovinci so mu znani, kot pridni neustrahovani delavci za vse lepo in dobro. Spominja se ljubljanske Glasbene Mafice, ki je napravila svojo turnejo tudi po Poljski in Zeli, da bi se stiki med Poljsko in Jugoslavijo čim bolj utesnili.

Radi pomanjkanja časa so morala izostati poročila vseh slovanskih akademskih organizacij, objavljena pa bodo na fiskovnem poročilu kongresa.

Nato so se obravnavale resolucije posameznih akademskih organizacij. Malo pred peto uro je predsednik zborovanje zaključil in povabil nato udeležence na slovesno zaključno sejo ob 6 in na poslovični večer, ki ga priredi Slovensko kat. starešinstvo v čast udeležencem.

Slovesna zaključna seja

Ob šestih se je vršila zaključna seja kongresa, na kateri je prečital predsednik dr. Fr. Stele resolucijo, ki jo bo prinesel »Slovenec« v celoti prihodnjici.

Vse točke resolucije, zlasti prva, s katero se določa mesto sekretarijata slovanskih katoliških akademskih organizacij za leto 1980/81 Slovenski dijaški zvezi v Ljubljani, ter druga, ki določa, da se vrši II. kongres v slovaški Bratislavi, je bila sprejeta z velikim odobravanjem. Slovincem je pripadlo mesto sekretarijata, te skupne vseslovaške katoliške akademske organizacije, takoj za Poljakom. To je visoko odlikovanje in častno priznanje za veliko delo, ki ga vse Slovinci v uresničitvi skupne slovanske cilimethodijske ideje.

Prav tako je bila navdušeno sprejeta resolucija, ki zadeva razmerje do boljševizma. Sprejet je bil sklep, da se odpošlje ta del resolucije vsem protiboljševskim organizacijam in zlasti »Rus-Unione« v Prago.

Ob sklepu je imel predsednik kongresa dr. Fran Stele zaključni govor, v katerem se je zahvalil jugoslovanskemu episkopatu za častni protektorat, dalje Slovenski dijaški zvezi, posebno se ga. prof. Niku Kuretu in Ethinu Boju, Sekretarijatu slovanskih katoliških akademskih organizacij, njegovemu dosedanjemu predsedniku Ignaciju Krusinskemu, prelato dr. Griven in vsem referentom in delegatom.

Kongres je dokazal, da ideja nevdružno napreduje, da se bistrijo pojmi in se idejno poglablja. Pokazal je tudi, da je celo v kojitivih vprašanjih med Slovani možna prava, resnična in tolerantna razprava. Pokazal je dalje, kako močna je ideja katoliške akcije. Naravnost spontano se je po lanskim impulzih ob prvem kongresu izrekel za cilimethodijsko ideologijo kot najprikladnejšo za Slovane.

Pred razhodom so zborovalci še stajali zapeli slovansko himno: Hej Slovani in Sto let nek žije. Žije nas!

S tem je bil zadnji dan kongresa zaključen.

Prijateljski večer

Zvečer se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« prijateljski večer, ki ga je priredilo v počastitev udeležencev kongresa Slovensko kat. starešinstvo. Otvoril ga je predsednik SKAS g. Narte Večkenja, ki je predlagal za predsednika večera dr. M. Natlačen. Ta je pozdravil odlične goste, predsednika poljsko-jugoslovanske lige ter poljskega kat. tiska in združenja poljskih novinarjev dr. Kneblewskega, predsednika celokupne poljske katoliške akcije dr. Lewandowicza, bivšega predsednika Sekretarijata Ign. Krusinskega, profesorja dr. Kalaja, gener. tajnika Cilimethodijskega apostolata prelato dr. Jemelko, prelato dr. Griva, predsednika slovanske kat. akcije prof. dr. Grafenauerja, bivšega ministra Ant. Susnika, slovanskega pisatelja Fr. Finžgarja ter ostale delegate slovanskih kat. akad. organizacij.

Pozdravu predsednika dr. Natlačen so drugodilni reprezentantje slovanskih narodov, ki so jo uživali na slovanskih tleh. Od slovanskih kat. akademikov se je zahvalil gostom za obilno udeležbo na kongresu Ethin Boje, v imenu Sekretarijata kat. slov. akad. organizacij pa prof. Niko Kureti.

Prijateljski večer je potokeval v domaćnosti in živahnosti, za kar je skrbela tudi godba »Zarjaz«.

Izlet na Bled

Danes jutraj so se odpeljali s turistovskim vlakom gostje na Bled, da uživajo od blizu lepoto slovanske zemlje.

Razburjenje radi smrti Kosole

London, 26. jul. d. Brzojavne vesti iz Helsingforsa pravijo, da se nahaja Finska v nemirnem pričakovanju nadaljnjega kmečkega gibanja. Lapovci so trdno prepričani, da je povzročil nenadno smrt njih voditelja Kosole po komunistih podtaknjen strup. Uradno poročilo o smrti še vedno ni objavljeno, kar kaže, da vlada okoliščine te tajnostne smrti preiskuje. Razburjenje med kmetiskim prebivalstvom zaradi smrti nadarjenega in nad vse energičnega voditelja je nepopisno. Ugotovljeno je, da so Kosola in drugi voditelji kmetov dobivali zadnji čas vse polno grozljivih pism. Radi smrti Kosola lappovski pokret ne ostane brez voditelja, pač pa grozi ogorčenost kmetskega ljudstva poostriiti pokret.

Egiptovski nacionalisti hočejo proglasiti republiko

Kairo, 26. jul. AA. Nacionalisti se trudijo na vse načine uplivati na armado. Cilj njihovega delovanja je odstraniti kralja Fuada in postaviti republikanski režim.

London, 26. jul. AA. Po vesteh iz Egipta se mir še vedno ni povrnil v deželo. Odkrili so tajno organizacijo nacionalistov, ki je delovala na to, da organizira parlamentarno zasedanje pod milim nebom na trgu v bližini parlamenta.

Kairo, 26. jul. AA. Vlada je podvzela vse, da zabrani eventualno zborovanje poslancev nacionalistične stranke WAFD. Vlada je razpostavila po mestu 2000 vojakov, ki so zasedli vse važnejše trge. Danes je v mestu normalno življenje. Vsi uradi in trgovine so odprle.

London, 26. jul. as. Egiptski parlament, poslanska zbornica in senat, je imel kljub prepovedi vlade sejo v nekem političnem klubu v Kairi, na kateri je bila sprejeta nezaupnica vladi in se je sklenilo, da se pozove prebivalstvo, da po indijski vzorec protestira proti odgovitvi parlamenta, to je, da se započne davčna stavka. Vlada je v Kairi še bolj pomnožila vojaštvo in postavila na vse važne strateške točke mesta nadaljnjih 2000 mož.

Veliko štrajkovsko gibanje v sev. Franciji

Pariz, 26. julija. as. Stavka v severnem industrijskem revirju v Franciji zavzema vedno večji obseg. Število stavkujočih kovinskih delavcev je prekorčnilo 15.000. 70% vseh tovarn je ustavilo delo. V tekstilni industriji se je od 8700 delavcev pridružilo stavki 7000 delavcev. Dalje se poroča, da se tudi v Roubaix Tourquoin stavka naglo širi. V Lilleu so že komunistične strokovne organizacije prevzele vodstvo stavke. Za danes so sklicale velika zborovanja v Lilleu. Komunisti napenajo vse sile, da bi se jutri proglasila generalna stavka. Oblasti so odredile obsežne varnostne odredbe. Delodajalci so poskusili, sprejeti v delo belgijske delavce, ki so jih prepeljali preko meje. Ta njihov poskus pa je smatrali za ponesrečen, ker so domači delavci v Baillieu sprejeli stavkokaze s kamnom, pri čemer so bili štirje belgijski delavci ranjeni, pet stavkujočih delavcev pa je bilo aretiranih.

Potres na Bolgarskem

Sofija, 26. jul. as. Včeraj in danes so bili v južni Bolgariji v onem ozemlju, kjer je bil velik potres pred dvema letoma, zopet močni potresni sunki, ki so se večkrat ponavljali. Posebno močne sunko so javili iz vasi Skobeleva, kjer je bilo poškovanih več hiš. Prebivalstvo je v strahu zbežalo iz hiš in biva ponoči in podnevi na prostem. Smatra se, da je ta potres v zvezi s potresom v Južni Italiji. Človeških žrtev do sedaj ni bilo.

Ljeningova mumija se razkroja

Moskva, 26. julija. Ljeningovo nabazamirano truplo se radi vlažnosti mavzoleja ob Kremelskem zidu tako razkroja, da je grob zdaj za obiskovalce zaprt. Strokovnjaki so izjavili, da tudi galvanizacija ne bo zadržala razkrojanja. Radi tega je vlada sklenila ostanke vpepeliti in na sedanjem kraju razstaviti samo žaro s pepelom.

Boljševske »hierarhe« je to dejstvo zelo pošlo, ker je znano, da so uganjali z Ljeningovim truplom pravi kult. »Ljeningove ogle« imajo celo na bojnih ladjah, kjer je nastavljen poseben »oficir« po primeru bivših vojniš svetnikov, ki priziža pred Ljeningovo »ikono« električne žarnice, drži s tega »oltarja« na moštvo govore in tolmači Ljeningove izreke.

Ljudske komisarije zelo skrbi, da ne bi Ljeningov kult upadel, ako bo namesto trupla za stekleno krsto, ki muške spominja na relikvije svetnikov, razstavljena samo žara. Ta problem je predmet resnih posvetovanj in razgovorov v Kremlju.

Tardieu se bo popolnoma oprl na desnico

Pariz, 26. jul. b. V političnih krogih se zelo komentira izjava »ECHO de Paris«, da namerava ministrski predsednik popolnoma izmeniti dosedanje stalno delegacijo za Društvo Narodov. Tardieu je še vedno računal s tem, da se bo opozicija radikalovomehčala, ali zadnja izkustva so ga prepričala, da tam ne sme iskati svojih prijateljev. Tardieu namerava na jesen, ko se parlament zopet sestane, jasno pokazati da se naslanja na desnico, ki ga je vedno zvesto podpirala.

Tardieu pozdravlja versko-moralno vzgojo mladine

Pariz, 26. julija. Ministrski predsednik Tardieu je osebno izročil v glavnem stanu francoskih gozdnikov v Parizu listino in znake Častne legije kanoniku Cornetleau, glavnemu duhovniku francoskih skavtov. Po izročitvi in čestitkah slavljencu je imel Tardieu velik nagovor na navzoče skavte ter poudarjal zasluge zdrave versko-moralne vzgoje francoske mladine, a v duhu ljubezni do domovine.

V Nemčiji bo nastopilo 25 strank

Berlin, 26. jul. as. Znak velike razcepjenosti v volivnem boju je, da je bilo že sedem tednov pred volitvami vloženih 17 volivnih list. Domneva se, da se bo volivnega boja udeležilo okoli 25 strank. Bivši wirttemberški predsednik državnega zbora, poslanec Bacille, ki spada med najbolj znane voditelje nemško-nacionalne ljudske stranke, se je sedaj ravno tako kakor voditelj Landbunda, državni minister za prehrano Schiele, odpovedal Hugenbergu in njegovi frakciji.

Čičerin pride v Pariz?

Pariz, 26. jul. p. V tukajšnjih političnih krogih se potrjuje vest, da je dosedanji sovjetski poslanik Douglavski odstopil in da pride na njegovo mesto Čičerin.

400 milijonov mrčesov uničenih

Trst, 26. jul. p. V furlanjski ravnini so se pojavile velike jate kobilice, ki so pokrile vsa polja. Oblasti so takoj ukrenile vse potrebno, da se kobilice uničijo. 800 oseb je uničilo nad 800 kvintalov kobilice, to je nad 400 milijonov eksemplarov mrčesa. Skoda, ki so jo povzročile kobilice, je zelo velika.

Srečna Francija!

Pariz, 26. julija. AA. Francoski prekoceanski parnik »Paris«, ki je prispel v Havre, je pripeljal 77 zabojev zlata v vrednosti 5 milijonov dolarjev. Zlato je bilo takoj odpravljeno v Pariz.

Euharistični kongres

Zagreb, 26. jul. p. Osrednji odbor za euharistični kongres je danes dopoldne obiskal občinsko upravo, da zaprosi mestno občino, da bi šla na roke radi prenočevanja udeležencev. Za prenočevanje udeležencev je potrebnih 40.000 skupnih ležišč. Zato odbor prosi mestno občino, da bi dala na razpolago svoja poslopja, v prvi vrsti Sole. Razume se, da se bodo tudi vsa poslopja nadškofije in religioznih ustanov porabila za prenočišča. Na podlagi tega iskanja tako velikega števila skupnih ležišč se vidi, da računa osrednji odbor na zelo veliko udeležbo na letošnjem euharističnem kongresu v Zagrebu.

Gradba mostu Belgrad-Zemun

Belgrad, 26. jul. z. Danes so se pričela pospešena dela na obeh straneh Save, radi zgraditve velikega mostu Belgrad — Zemun. »Batignole« je že pričel z deli za sondiranje terena za glavni steber, ki bo držal most in ki je naročen iz Nemčije. Material je po veliki večini že tu. V par dneh pridejo kesoni in dva glavna stebra, ki bosta držala most na obeh straneh.

Priprava zakona o delniških družbah

Belgrad, 26. jul. z. V trgovinskem ministru se pripravlja zakonski načrt o delniških družbah in o bančnih zbornicah, ki bo v najkrajšem času dovršen in predložen interesiranim gospodarskim organizacijam v proučevanje. Nato se bo uredilo njegovo končno besedilo. To sta dva zelo važna zakonska načrta, zlasti zakon o delniških družbah.

Okrešlj upoko'en

Belgrad, 26. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra pravde je upokojen Ivan Okrešlj, podpredsednik stola sedmorice v Zagrebu. Obenem je odlikovan z redom Karagorgjeve zvezde IV. reda. Na njegovo mesto je imenovan za podpredsednika stola sedmorice dr. Josip Matičić.

Predsednik Vseslov. gasilske zveze odlikovan

Belgrad, 26. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Petra Zivkovića je odlikovan z redom sv. Save III. Saida L. Adolf, upokojeni učitelj v Pragi in predsednik vseslovaške gasilske zveze.

Za asanacijo vasi

Belgrad, 26. jul. z. Za asanacijo vasi je ministrstvo odobrilo nove kredite. Banke uprave bodo stavile predloge radi razdelitve teh kreditov interesentom. Ministrstvo za socialno politiko je storilo potrebne korake za zdravstveno ureditev naših vasi. V ta namen se bo v najkrajšem času pričelo z ustanavljanjem zdravstvenih postaj po celi državi, ki bodo imele nalogo skrbeti za zdravstveno stanje vasi. Ministrstvo za socialno politiko so potrebni krediti že odobreni.

Načrt za kolonizacijo

Belgrad, 26. jul. z. V kmetijskem ministru je izdelan podroben načrt za kolonizacijo v naši državi, posebno za pomoč kolonistom v prvem času naselitve. Kolonistom se bo poleg zemlje dalo vse tisto, kar potrebujejo za prvo potrebo. Ministrstvo je na račun reparacij naročilo premične hiše, ki jih bo razdelilo kolonistom. Največ pozornosti se bo posvečalo kolonizaciji juga in meje proti Madjarski, kjer bodo v prvi vrsti naseljeni optanti iz Madjarske. Ves ta načrt in proračun mora odobriti ministrski odbor. S kolonizacijo se bo pričelo prihodnji mesec.

Tekma za Davisov pokal

Paris, 26. jul. AA. V današnji tekmi doublev za letošnji Davisov pokal med Ameriko in Francijo je znagel francoski par Cochet-Brugnon nad Američanom Van Ryn-Allison 6:3, 7:5, 1:6, 6:2. Po stanju drugega dne vodi Francija 2:1.